

KLOKBEKER ENIGE ISO-GECERTIFICEERDE BASISCHOOL

‘Bevlogenheid én bedrijfsmatigheid is het geheim’

PCB De Klokbeek is de eerste en tot nu toe enige ISO-gecertificeerde basisschool van Nederland. Schoolleider André Guijs hoopt dat dat verandert.

“ISO is een prachtig instrument om de kwaliteit van de organisatie te waarborgen.”

TEKST DANIËLLA VAN 'T ERVE

Er scharrelen kippen en konijnen, het schoolplein is een jungle vol klimbomen en er is een laboratorium waar kinderen echte proefjes kunnen doen. Dat is misschien niet wat je zou verwachten bij een ISO-gecertificeerde basisschool. Dit internationaal erkende keurmerk is bedoeld voor bedrijven die voldoen aan de kwaliteitsnormen. Vorig jaar kreeg PCB De Klokbeek in Ermelo het ISO-certificaat als eerste en tot nu toe de enige basisschool. Ook al is er geen modern kantoorpand of een manager in pak te zien, volgens directeur André Guijs is het leiden van een basisschool met 350 leerlingen vergelijkbaar met dat van een bedrijf. “In een school gaat veel geld om, alleen al de personeelskosten zijn jaarlijks meer dan een miljoen euro”, vertelt hij. “Dat vraagt van een schoolleider om met een bedrijfsmatige blik naar de organisatie te kijken, om slim te kunnen ondernemen. Bovendien moet een school

‘HET MERENDEEL VAN DE LEERKRACHTEN VINDT KWALITEIT BELANGRIJK, MAAR HEEFT MET HET VASTLEGGEN VAN PROCEDURES NIET ZO VEEL’

ook naar partners als inspectie en ouders verantwoording afleggen over de kwaliteit. ISO is hiervoor een goed middel.”

Format In het onderwijs bestaan verschillende instrumenten om de kwaliteit van een school in beeld te brengen, maar volgens de directeur staan die ver af van de belevingswereld van leraren. Guijs gaf zijn team de keus: teambreed met een instrument aan de slag of dit onderwerp neerleggen bij twee medewerkers en een extern bedrijf. “De keuze was snel gemaakt. Het merendeel van de leerkrachten vindt kwaliteit belangrijk, maar heeft met het vastleggen van procedures zelf niet zo veel. Sommigen juist weer wel, die herken je stevast aan hun vragen over waar een afspraak terug te vinden is.”

De twee medewerkers waren dan ook snel gevonden en zijn binnen hun taakbeleid aangesteld als kwaliteitsmedewerker. Guijs vond een certificeringsbureau bereid om hen kosteloos te begeleiden en de ISO-norm te vertalen. “Dit bureau had wel ervaring met ISO-certificering in het mbo en hbo, maar het basisonderwijs is een compleet nieuwe markt. Het ontwikkelen van een digitaal format en de certificering kostte ons in totaal vier jaar, maar ik schat dat een volgende school in anderhalf jaar klaar is.”

André Guijs: “Door ISO win je tijd en stuur je op professionaliteit.”

‘HET RISICO BESTAAT DAT JE ALLES WAT IN SCHOOL SPEELT, GAAT BESCHRIJVEN’

In die vier jaar werden van de belangrijkste onderwerpen de procedures vastgelegd: wie is waarvoor verantwoordelijk en welke afspraken zijn er. Guijs: “Het meeste hadden we al. Van een pestprotocol en klachtenprocedure tot aan het beleid over overgaan of zitten blijven of hoe we omgaan met hoogbegaafden. Het risico bestaat dat je alles wat in school speelt, gaat beschrijven. Afspraken over oud papier of de vuilcontainer hoeven hierin echt niet worden opgenomen, dan blijf je bezig. Het hele ISO beslaat bij ons nu slechts een half gevulde dossiermap.”

Ieder jaar moet de school opnieuw gekeurd worden, door externen. Deze audit kost telkens rond de duizend euro.

‘HET HELE ISO BESLAAT BIJ ONS SLECHTS EEN HALF GEVULDE DOSSIERMAP’

Als de school drie jaar op rij een certificaat behaalt, hoeft de externe audit nog maar om de drie jaar te worden afgenomen. “Het zou het mooist zijn als je met een groep scholen samen deze audit kunt afnemen. Daarmee bespaar je kosten en kun je ook leren van elkaar.” Inmiddels is een andere basisschool bezig met het behalen van een certificaat en Guijs hoopt dat meer scholen volgen. “Ons format kun je zo overnemen en het is een prachtig instrument om de kwaliteit te waarborgen.”

Helder en eenvoudig Guijs ervaart veel voordelen. “Alle documenten staan op één plek. Hoe je een *fancy fair* organiseert, hoef je niet elk jaar opnieuw te bedenken, maar is nu met één druk op de knop te vinden. Door ISO win je dus tijd en stuur je op professionaliteit. De organisatie hangt minder als los zand aan elkaar omdat de afspraken helder en eenvoudig te vinden zijn.”

Als schoolleider vindt hij het prettig dat niet alles meer op zijn bordje ligt. “Voorheen veranderde er vaak pas wat als iets niet goed ging of als ik een klacht kreeg. De kwaliteitsmedewerkers zijn voor mij een stok achter de deur en zorgen dat ik op tijd een jaarplanning of beleidsstuk aanlever. Ze bepalen, naast de onderwerpen die ik aandraag, zelf welke onderdelen op de agenda komen en wie ze hierover bevragen. Bij een onderwerp als inkoopbeleid zou ik zelf al snel denken: nou, dat loopt wel los. In de praktijk blijkt dat bestellingen vaak bij de administratief medewerker komen te liggen. Nu is dat voor paperclips prima, maar dat wordt anders als het gaat om nieuwe leesboeken voor duizenden euro's. Dan is het goed dat we vastleggen wie waarvoor verantwoordelijk en beslissingsbevoegd is. Dat schept duidelijkheid en kan problemen voorkomen.”

Excellent Een ander voordeel is volgens Guijs dat de inspectie zelf ISO-gecertificeerd is en daardoor dus dezelfde taal spreekt. “Doordat we op dezelfde manier naar kwaliteit kijken, kan de inspectie snel beoordelen welke zaken prima geregeld zijn en pas na vier jaar weer gecontroleerd hoeven worden.”

De Klokbeek is inmiddels voor het tweede jaar uitgeroepen tot excellente school. Natuurlijk staat een ISO-keurmerk niet garant voor de kwaliteit van het onderwijs, weet Guijs. “Maar voor goed onderwijs is een strakke organisatie wel essentieel. Dat wil niet zeggen dat een school saai of behoudend moet zijn, ...”

Een dag is afwisselend voor leerlingen van De Klokbeker: van taal en rekenen tot werken in de moestuin en proefjes in het laboratorium.

in tegenstelling juist. Wij hebben ons eigen onderwijs-systeem bedacht, waarin kinderen leren plannen en prioriteiten stellen en hun agenda beheren. Een dag is daardoor afwisselend: van taal en rekenen tot werken in de moestuin en proefjes in het laboratorium.

Het geheim van goed onderwijs zit 'm in de combinatie van bevologenheid en bedrijfsmatigheid. Ik zie een school-leider graag als een avonturier zoals Columbus. Want alleen door je reis strak te organiseren en goed voor te bereiden, weet je nieuwe werelden te bereiken.” |

INFORMATIEBIJENKOMST ISO-RICHTLIJN

Op 12 november organiseert NEN een informatieochtend ISO-richtlijn voor kwaliteitsmanagement in onderwijs en opleidingen. ISO heeft ervoor gekozen om de bestaande normontwikkeling voor onderwijs en opleidingsinstellingen te bundelen in één commissie. Binnen deze commissie worden eisen en richtlijnen voor managementsystemen in onderwijs en opleidingsinstellingen ontwikkeld. Om alle belanghebbenden hierover te informeren en om te bepalen of Nederland input wil leveren aan het ISO-traject is de informatiebijeenkomst. Meer informatie bij NEN, tel. (015) 2 690 435, e-mail communicatie@nen.nl

HOE KRIJG IK EEN ISO-CERTIFICAAT?

ISO staat voor International Standard Organisation, een internationale organisatie voor het opstellen en beheren van duizenden normen. De ISO 9001 is de standaard voor het managementsysteem voor kwaliteit, waarmee de schoolleider alle processen in de school in kaart brengt en verbetert. Een extern bureau kan helpen om de school aan de norm voor certificering te laten voldoen. Dit moet vervolgens getoetst worden door een certificatie-instelling. Die onderzoekt eerst of de aanwezige documenten voldoen aan de eisen. Daarna volgt er een audit waarin de theorie in de praktijk getoetst wordt. Bij een positieve beoordeling volgt het ISO-certificaat, dat drie jaar geldig is. In het begin vindt er jaarlijks een controle-audit plaats om te kijken of de school nog aan de vereisten voldoet. Meer informatie: www.isoregister.nl